

Gömöri György
Egy szigetlakó feljegyzéseiből
Esszék

Tartalom

Ami a forradalmakból megmarad

Beszélgetés Gömöri Györggyel az 1956-os forradalomról
(Tasi József interjúja)

Ami a forradalmakból megmarad

Október hatodika-huszonharmadika főpróbája

Megoldatlan Október

Brémai gondolatok

Lengyel vers 1956. október 23-ról
Ötvenhatról-fiataloknak
Julian Przyboś és a magyar forradalom
Két epizód ötvenhat novemberéből

Hideg karácsony Pozsonyban

Budapesti közbiztonság két képben
Merre tovább Lengyelország?
Hideg karácsony Pozsonyban
Karlóca mezején
Egy szigetlakó feljegyzéseiből
Lengyelországi napló

Emlékek, gondolatok, verselemzések

Erdély és ami azon is túl van
Emlékezés Sinkó Ervinre
Kicsi, mérges antisztálinista
Találkozásaim Herberttel
Emlékek és gondolatok Tadeusz Nowakról
Miért fordítottam Paszternakot?
Kerényi Grácia "halacskái"
Történelemszemlélet és struktúra Witold Gombrowicz
és Határ Győző darabjaiban
Gombrowicz ürügyén sok-sok Eörsi
Horváth Elemér: A szélrózsa gyökerei
Európa köldökén
Köszöntésfele Petri Györgynek
Nyugati magyar írók: közösségük és közönségük
Edgar Allan Poe és Dsida Jenő Szerenád Ilonkának című verse
József Attiláról
Radnóti Miklós: Tajtékos ég

Ismertető

Az 1969 óta Angliában élő és dolgozó Gömöri György költő, irodalomtörténész és -kritikus esszéiből válogat a kötet, amely egyrészt a '90-es évek írásaival a jelent, a korábbi visszaemlékezések összegyűjtésével pedig az 1956-os magyar forradalmat kívánja bemutatni - egy "szigetlakó" szemszögéből és az ennek megfelelő távolságból.

A kötet első nagy gondolati egysége (Ami a forradalmakból megmarad) a Tasi József által 1992-ben készült interjúval kezdődik, amelyben Gömöri '56-os élményeit és a kapcsolódó lengyel eseményekről leírt gondolatait idézi fel. Tizenkilenc évesen, az írószövetség ösztöndíjasaként ismerte meg közelebbről a lengyel politika progresszív irányait, és

1955-56-ban mint bölcsészhallgató gondoskodott a kapcsolódó dokumentumok bemutatásáról - eredeti fordításban publikálva és sokszor szamizdatként terjesztve a legfontosabb irodalmi és politikai írásokat. Élete legszebb pillanataként emlékezik az október 23-i tüntetés szervezéséről, az Egyetemi Ifjúság című lap szerkesztéséről, az átalakulást sürgető diákbizottságok munkájáról. Az emlékezést tárgyyszerű tanulmányok egészítik ki egyrészt a korszak politikai megnyilvánulásaiival, másrészt az irodalmi adaptációk értékelésével kapcsolatban. A második rész (Hideg karácsony Pozsonyban) lényegében a politikai rendszerváltozás következtében átalakult Közép-Európa körvonalazódó tévutait sorakoztatja föl magyarországi, lengyel és pozsonyi megfigyelései alapján. Főleg a '90-es évek irodalomtörténeti írásaiból, kritikáiból, összehasonlító tematikájú tanulmányaiból válogat a kötet harmadik része (Emlékek, gondolatok, verselemzések), amely egyrészt a magyar irodalom és Európa közép-keleti térségének közös élményanyagát világítja meg (pl. Zbigniew Herbert, Tadeusz Nowak, Witold Gombrowicz vagy Borisz Paszternak visszatérő motívumrendszere és kimutatható kapcsolata Határ Győző irodalmi megformálásaival), másrészt irodalomszociológiai megközelítésben mutatja be a nyugati magyar irodalom "irányzatait" és vállalt küldetését az egyetemes magyar értékek elsőrendű terjesztését és képviselését.

A kötet tárgyyszerű, túlzásoktól és "megszépítő utógondolatoktól" mentes írásai másodközlések; korábban már olvashatók voltak különböző folyóiratokban (pl. Forrás, Új Forrás, Tiszatáj, Élet és Irodalom, Irodalmi Szemle stb.) a '80-as évek közepétől-végétől a közelmúltig. A kötet formátumú megjelenítés jelentősége túlmutat az aktualitás adta "érdekességen".

Forrás: Új Könyvek adatbázisa, 1994-2000

szerk.: Könyvtári Intézet

<http://www.ki.oszk.hu/szervezeti-gyio.html#uk>

<http://mek.niif.hu/02500/02562/02562.pdf>